

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Rainio, Johanna			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Moniarvoinen suomalaisuus, puolueeton Suomi : Isänmaallisuuden ja maanpuolustustahdon kysymykset 1960-luvun alun henkisen maanpuolustuksen taustana ja sisältönä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2002-09-23	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 132
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan 1960-luvun alun henkistä maanpuolustusta. Puolustusministeriön alaisuudessa toiminut Henkisen maanpuolustuksen komitea istui vuosina 1960-1962. Komitean mietinnössä henkisen maanpuolustuksen päämääräksi ilmoitettiin ”henkinen varustautuminen” kylmän sodan olosuhteissa, joissa valtiot rauhankin aikana pyrkivät saavuttamaan vaikutusvaltaa muiden kansojen keskuudessa ”henkisen, taloudellisen yms. ylivallan” muodossa. Suomalaisen henkisen varustautumisen perustaksi komitea asetti kaksi tekijää: ulkopoliittisen puolueettomuuden sekä demokraattisen yhteiskuntamuodon. Samalla mietintöön liittyneessä sosiologisessa tutkimuksessa annettiin suomalaiselle isänmaallisuudelle uusi moniarvoinen perusta. Henkinen maanpuolustus oli toimintaohjelma, jonka kautta näistä elementeistä tehtäisiin kaikkien suomalaisten hyväksymä ja tuntema ”yleinen mielipide”.</p> <p>Vaikka henkistä maanpuolustusta on tutkittu vähän, sille on monessa yhteydessä annettu selvä rooli isänmaallisuuteen ja maanpuolustukseen liittyvien teemojen uudelleenmäärittäjänä. Olemassaolevan tutkimustiedon puutteellisuus ja henkisestä maanpuolustuksesta vallitsevan kuvan epätasällisyys on tutkielman lähtökohta. Tutkielmassa kysytään millä tavoin on mahdollista muodostaa kokonaisvaltaisempi kuva ilmiöstä, jota 1960-luvun alussa kutsuttiin henkiseksi maanpuolustukseksi. Miten pinnallisesti katsoen niinkin erilaiset teemat kuin moniarvoinen isänmaallisuus ja ulkopoliittinen puolueettomuus ohjautuivat henkisen maanpuolustuksen yhteyteen. Työssä hahmotetaan myös toimijoita isänmaallisuuden ja maanpuolustuksen henkisen perustan määrittämisen taustalla. Ketkä näihin kysymyksiin tutkittavan ajankohdan Suomessa tunsivat mielenkiintoa?</p> <p>Tutkimustehtävä eli henkisen maanpuolustuksen taustan ja sisällön aikaisempaa kokonaisvaltaisempi tarkastelu toteutetaan seuraamalla mietinnön keskeisimpiä teemoja eli moniarvoista isänmaallisuuskäsitystä, ulkopoliittista puolueettomuutta sekä demokratian periaatteita koskevaa keskustelua toisen maailmansodan jälkeisestä murroksesta alkaen. Tutkielmassa avautuu monitasoinen Suomen ulkoista asemaa ja sisäistä järjestystä koskeva ajattelutapojen ja määrittelyiden kenttä. Toimijoiden osalta tarkastelu on rajattu suomalaisen politiikan ei-kommunistisiin piireihin. Tutkielmassa osoitetaan, että näiden piirien keskinäinen rajankäynti isänmaallisuuden ja maanpuolustushengen ehdoista nivoutuu monella tapaa yhteen vuonna 1960 käynnistyneen henkisen maanpuolustuksen kanssa. Rajankäynnissä yhteiskuntatieteiden kyky tuottaa ympäröivää todellisuutta koskevia 'objektiiivisia' käsitteitä ja tulkintoja sai merkitystä käytännön politiikan kannalta. Tässä tapauksessa korostuu etenkin sosiologian ja kansainvälisen politiikan tutkimuksen rooli.</p> <p>Tutkielmassa todetaan, että henkistä maanpuolustusta voi perustellusti pitää osana yhteiskunnallis-poliittista (aate)mekanismia, jonka avulla Suomen kansainvälinen asema kylmän sodan ideologisella raja-alueella ja Neuvostoliiton naapurissa sekä toisaalta kommunismi suomalaisen yhteiskunnan sisällä artikuloitiin kansalaisille. Tutkielman johtopäätös on, että nämä vaikeat kysymykset suomalaistettiin tosiasioiden tunnustamiseen uskovan realismin yhtäläillä suomalaistetussa viitekehityksessä. Henkinen maanpuolustus oli omalta tärkeältä osaltaan vakiinnuttamassa kokonaisvaltaista 'suomalaista mallia', jonka sisällä kiintymys omaa yhteiskuntaa ja maata kohtaan oli kansallisen edun kannalta turvallista kanavoida.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords henkinen maanpuolustus maanpuolustustahto puolueettomuus isänmaallisuus yhteiskuntatieteet			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			